

hed og Loyalitet i Forhandlingerne. — Der er gjort en Del Bemærkninger om Socialismen, og saa i Forbindelse med de Ytringer, jeg fremkom med derom. Det ærede Medlem fra Nørresundby vilde give en Forklaring af, at Flertallet eller det relative Flertal, hvad man nu skal kalde det, kort sagt, de, som ellers kaldes de moderate, nu havde indtaget en forandret Holdning, og han forklarede det da derhen, at nu stod Modstanden mod Ministeriet og Provisorismen ikke i første Række for Socialdemokraterne, og deri var naturligvis underforstået, at dette Spørgsmaal stod i første Række for de ærede Herrer. Jeg maa sige, at jeg har lidt ondt ved i fuldt Alvor at høre paa noget saadant, som at det skulde være en Grund til Skilsmisse mellem de ærede Medlemmer fra Nørresundby og Møen og Socialdemokraterne. De ærede Herrer paa Moderationens Side — jeg tør vel nok bruge dette Udtryk — have altsaa fortsat Modstanden, for dem staar altsaa Modstanden mod Ministeriet i første Række, medens for Socialdemokraterne ganske det omvendte er Tilfældet! Jeg maa sige, at jeg har ondt ved fuldt at bevare den nødvendige parlamentariske Alvor, naar jeg hører et saadant Resultat. Desuden vil jeg sige det ærede Medlem, at denne Forklaring stemmer aldeles ikke med den, som vi ellers have set i de Organer, som tolke det ærede Medlems Politik. Der have vi faaet en hel anden Forklaring. Der hedder det, at naar vi nu ikke længere kunne samarbejde med Socialdemokraterne paa samme Maade som tidligere, ligger det i, at Socialismen i de sidste 1½ Aar er bleven mere international. Det er den Forklaring, som vi sædvanlig have hørt i Pressen, at tidligere var det saaledes, at Socialdemokratiet var et nationalt Parti, i hvert Fald et Parti, man kunde forhandle med paa national Grund, medens det nu skulde være blevet mere internationalt. Jeg maa sige det stemmer ikke med det ærede Medlem fra Nørresundbys Forklaring, og paa den anden Side tror jeg heller ikke, at det er nogen rigtig Forklaring. Jeg aner ikke, hvor denne Forandring skulde være kommen fra. Saa vidt jeg mindes, kom Socialdemokratiet ind her i Landet i en netop særlig international Skikkelse. De, der hufte tilbage til Begyndelsen af Halvfjerdserne — der er jo ærede Medlemmer, som vistnok have deltaget i disse Sager og fulgt denne Bevægelse — ville sikkert nok have i Erindring, at det, man den Gang særlig indvendte mod Socialismens Fremvækst her i Landet, var, at det var en international Plante, at det var noget fremmed, der ikke passede ind i vore Forhold, og

jeg kan ikke se, at der er flet nogen væsentlig Forandring heri, uden at den er gaaet i modsat Retning. Saa vidt jeg kan skønne, have de ærede Herrer af Socialdemokratiet søgt at tillægge deres Agitation og deres Arbejde efter Forholdene her, og jeg skønner ikke rettere, end at de paa mange meget væsentlige Punkter have bøjset af fra de strenge internationale Regler for at kunne passe ind i vore Forhold. Jeg siger det ikke for at føre noget Forsvar for Socialismen. Jeg er ikke Socialist, jeg forstaar overhovedet ikke Socialismen. Dens Teorier ere mig fuldstændig taagede, og naar jeg kommer til Spørgsmaalet om deres praktiske Gennemførelse i, hvad der kaldes den socialistiske Stat, staar min Forstand fuldstændig stille. Jeg begriber ikke, hvorledes dette System skulde kunne tage sig ud i denne Verden. Dette er imidlertid ganske ligegyldigt. Jeg mener, at det kan maaske være godt, at en Del af Befolkningen, som ikke længer har nogen anden Tro eller i ethvert Fald bliver bearbejdet til ikke at have, hvad man tidligere havde af Tro, nu deri kan have en Slags Religion at nytte sig til. Jeg tror, at Forholdene ere saadanne, at hos den store Del af den Arbejderbefolkning, der slutter sig til Socialismen, er der i Grunden ikke nogen virkelig Forstaelse af dette System. Det er et System, som der skal udmærkede Hjerner til at forstaa, i ethvert Fald bedre Hjerner end min. Men de slutte sig til den som til en Art Religion, de oprulle deri Fremtidshillender af en Gulbalder, hvor de skulle have det ganske anderledes godt, end de nu have det. Jeg siger altsaa ikke disse Ord her om Socialismen, og jeg tager den ikke i Forsvar, overfor de Beskyldninger, som rettes mod den fra anden Side, fordi jeg sympatiserer med dens Lære eller kan være med til dens praktiske Udførelse, men jeg siger dem, fordi jeg tror, at man begaar en meget stor Fejl ikke alene overfor Arbejderne, men over for Samfundet i det hele, hvis man søger at skubbe Arbejderne ud som en særlig Raste her i Landet. Jeg tror, at hvis der skal komme noget godt ud af Arbejderbevægelsen, hvis det skal lykkes at bringe den ind i et godt og sundt Spor, hvis det skal lykkes Stridt for Stridt, Haneffed for Haneffed at naa til Fremstridt og Forbedring i de daarlig stillede Livsvillaar, da skal det være derved, at vi saa dem optagne i Forhandlingerne, ved at de komme til fuldt saa vel som nogen anden Klasse her i Landet at udgøre en Del af vort Folk, af vor Nation. Det er da ligegyldigt, om deres Teorier ere europæiske, kosmopolitiske, eller hvad de ellers ere. Politisk taget tror jeg, at den største Opgave, vi